

ÉNEK-ZENE

Helyi tanterv

*EMMI rendelet és a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
szóló 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet előírásai szerint.*

3. sz. melléklet 3.2.11.1 (A) változatához Ének-zene a gimnáziumok 9–10. évfolyama számára

2019

Az ének-zene tantárgy a következő nevelési célok megvalósításához tud hozzájárulni hatékonyan:

- az erkölcsi nevelés (elfogadják, és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatok elfogadott normáit és szabályait);
- a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);
- állampolgári tudatosságra és demokráciára nevelés (el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát, felismerik azokat a helyzeteket, amikor önkéntes aktivitásukkal lehetnek segítségére egyéneknek, szűkebb, tágabb közösségüknek);
- médiatudatosság, amelynek birtoklása választékosságot, fejlett ízlésvilághoz tartozó szelekciós képességet jelent, egyben az értékes médiatartalmak hozzáférésére motivál;
- az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességek, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett felelősség és empátia továbbfejlődik);
- testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia).

A *kulcskompetenciák* fejlesztésében az ének-zene tárgy az alábbiakhoz járul hozzá a maga eszközeivel:

- az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség,
- anyanyelvi kommunikáció,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- digitális kompetencia,
- kezdeményezőképeség és
- vállalkozói kompetencia.

Célok és feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai:

- Megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel.
- Kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban, zenei alapműveltséget szereznek.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést, zenélést és értő zenehallgatást szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik a magyar népzene és a más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók iskolában, és iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épülhet, amely ösztönözheti őket énekkarokban és házi zenélésen való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére, a művészeti alapkultúra megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok órakeretre, tananyagegységekre nem válnak el élesen. Minden órán sor kerül éneklésre, zenehallgatásra, fejlesztik a növendékek zenei generatív készségét, képességét. Ezt segíti a minden órán megjelenő *felismerő* kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése a közoktatás gyakorlatában természetesen átfedik egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja.

1. Zenei reprodukció

1.1. Éneklés

- Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrásai a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítik elő, illetve sajátítják el.
- Az énekórai műhelymunkát - *lehetőség szerint* - kórus egészíti ki, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kóruséneklés örömét a tanulók az ünnepi alkalmak és hétköznapok számos területén megoszthassák másokkal (pl. ünnepségen, hangversenyen, közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon). A kóruson kívül kisebb alkalmi éneklő csoportok, osztályok, évfolyamok, összes tanuló együtténeklési alkalmai a felelős közösségi magatartás, közösségi élményt szolgáltatják.
- Az énekes anyag egy része mindvégig a magyar népdal, a klasszikus műzenei szemelvények, ami kiegészül a jazz és az igényes populáris zene válogatott szemelvényeivel elsősorban a befogadói hozzáállás különbségeinek érzékeltetése és a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amelyek műfaji határoktól függetlenül értelmezhetők. Az elsajátított népzenei anyag néptáncélményekhez is kapcsolódhat. Az órai keretben megvalósuló táncmuzikális lehetőség nagymértékben segítheti a dalanyag funkcióba kerülését.

1.2. Generatív és kreatív készségek fejlesztése

- A generatív - létrehozó, alkotó - készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják, és azokkal képesek legyenek újat alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.
- A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek (pl. ritmus, dallam, polifónia, harmónia, forma) vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek (pl. a klasszika formaérzéke) megismerése az aktív zenélésen keresztül.

1.3. Felismerő kottaolvasás

- A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A

zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kottaolvasás képessége a zeneértés mélységeihez is jelentősen hozzájárulhat. Az önálló zenélésben nélkülözhetetlen eszközzé válik.

- Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.
- A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan történik. A népdalokból vett zenei fordulatokat felhasználják a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésében. Az elemző megközelítés helyett válasszák a műfaji meghatározást, találják meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsolódási pontjait. A népdalok szövegének értelmezése rávilágít a népdalok gazdag szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. *A népdalok nem a felismerő kottaolvasás gyakorló példái. Csak akkor szolmizáljuk, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.*

2. Zenei befogadás

2.1. Befogadói kompetenciák fejlesztése

A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatási magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei

- tapasztalatokat – szereznek a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás (vagyis a zene befogadása) és a háttérzene fogyasztása között.
- Csend és teljes figyelem nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a figyelem készségének kialakítása és folyamatos erősítése felé irányul. Rendszeres zenehallgatás. A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: *minden órán legyen zenehallgatás*, amely az élmény (örömszerző) funkción túl alapját adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.
- Adekvát befogadói attitűd. A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz a hallgatott zene funkciójához, stílusához és műfajához megfelelő közelítés. Lényeges, hogy a tanulók úgy hallgassanak zenét, hogy a zene különböző megnyilvánulásaihoz a zenéhez leginkább illeszkedő befogadói magatartással forduljanak.
- A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérzésének képessége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória. Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival alakíthatják.
- *Zeneelméleti és zenetörténeti alapismeretek* minden esetben a zenei befogadást segítik, az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott művel kapcsolódókkal

foglalkozzanak. A lényegláttatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és visszakérdezése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átéreztetése és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges tartalom. Ezt helyenként megtámogathatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kiegészítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formatan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapinformációi csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha segítenek a gyerekeknek átérezni azokat a zenei jelenségeket, amelyekről szólnak.

2.2. Zenehallgatás

- A rendszeres és figyelmes zenehallgatással a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálják.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a zenei teljességre kell törekedni. Zenehallgatáskor teljes műveket meghallgatása a cél, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját s elsősorban zenei formaérzékét a teljes kompozíciók bemutatása fejleszti. A műalkotás egészéről kell benyomást szereznük, mielőtt a részletekre irányítják a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan figyeljenek arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.
- A zenei stíluskorszakok tudatosítása csak a 9–10. osztály tantervének feladata.
- Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekszünk a DVD-n elérhető koncertfelvételek bemutatására. A tanítás folyamán megpróbáljuk kihasználni az internet és a digitális tábla lehetőségeit is.
- Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű, s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Célunk, hogy a tanulóknak kialakuljon az igényt az értékes művek hallgatására.
- Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő méretű, jól szellőztethető terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

A tanulók értékelése

1. Az értékelés célja, elve, követelménye

Az értékelés és az osztályozás az egyik legfontosabb nevelőeszköz a pedagógus kezében, amellyel a tanulók munkáját minősíti, fejlődésüket befolyásolja, irányítja. Az év közbeni érdemjegyek megállapításánál a pillanatnyi teljesítmény értékének megállapításán túl mérlegelni kell a tanuló szorgalmát, a felmutatott eredmény eléréséhez befektetett munkáját, aktivitását, a tanuló fejlődését.

A félévi és év végi osztályzásokor azt kell megítélni, hogy a tanuló milyen mértékben tudja a tantervi követelményeket teljesíteni.

Alapelvek

1. Az értékelés személyre szóló legyen.
2. Fejlesztő, ösztönző jellegű legyen.
3. Folyamatos legyen.
4. Legyen tárgyyszerű (mik az erős pontok, melyek a gyengeségek, hogyan lehetséges a javítás).

Az értékelés funkciói közül kiemelkedő szerepe van a formáló, a motiváló, az irányt adó, a tanulót elsősorban saját teljesítményéhez viszonyítva „mérő” értékelésnek, ugyanis ez segíthet leginkább az önismeret fejlesztésében, a továbblépés feladatainak, útjának megmutatásában.

Az értékelés célja

Az értékelésnek számos, egymástól igen eltérő célja lehet, ezek közül a legfontosabbak a következők:

- a személyiségfejlődés elősegítése,
- ezzel összefüggésben az önértékelésre nevelés,
- a tudás minősítése,
- informálás, informálódás az elért eredményekről,
- lemaradás feltárása és orvoslása,
- tehetség felismerése és fejlesztése,
- pálya- és iskolaválasztás elősegítése,

Az értékelés módjai

a. Szóbeli értékelés

A művészeti nevelés egyik legértékesebb mozzanata, hogy a tanár, a gyakorlati munka során folyamatos és intenzív kapcsolatban van a tanulókkal. Állandó a formatív, szóbeli értékelés. Nem minősítés, hanem az egyéni előmenetelt segítő biztatás, illetve a hiányosságok feltárása, ami segíti a tanulóban az önértékelés kialakulását, fejleszti önismeretét. Kiváló, sokirányú nevelő hatása van az óra végi közös, a tanulók bevonásával történő szóbeli értékelésnek is.

b. Az osztályzás

Fontos szem előtt tartani, hogy az osztályzattal történő értékelés szummatív, a tantervi követelmények megvalósulását számon kérő értékelés legyen. Nagy zavart okoz, ha az osztályzat hol a biztatás eszköze (formatív értékelés), hol pedig a tudás minősítése. A szummatív típusú felmérő, összegző, záró minősítések (vizsgák), amelyek szelektációs funkciót

is betöltenek, csak akkor hitelesek, ha objektívek, ha következetesek, ha pontosan meghatározott kritériumok alapján történnek.

Az értékelés alapja

A művészetek esetében az értékelés sajátos, ahol az osztályzási normarendszert nem lehet automatikusan használni az eltérő egyéni képességek és készségek miatt.

A számonkérés módjai:

Éneklés
 Dallamírás
 Zenetörténet
 Gyűjtőmunka
 Projekt munka
 Zeneelmélet
 Népdalelemzés
 Órai munka
 Hangverseny látogatás
 Zenei szereplés

A számonkérés rendszere

	Módja	Tartalma	Ideje	Időtartama	Formája
Szóbeli	felelet projektmunka	órai anyag memoriter téma önálló kidolgozása	bármikor évente egyszer	a feladat jellegétől függő	egyéni csoportos
Írásbeli	felelet röpdolgozat házi feladat	órai anyag elméleti ismeretek, fogalmak, kötelező olv. esszétémák	bármikor	a feladat jellegétől függő	egyéni és osztályszintű
Írásbeli témazáró	feladatlap	feleletválasztás, táblázatkitöltés, témakifejtés, fogalomdefiníció	félévente egyszer	45 perc	osztályszintű
Esszé	műelemzés, érvelés	átfogó téma kifejtése, szövegalkotás, műértelmezés			

Értékelés, osztályozás:

Osztályzatok kialakítása:

A **félévi** osztályzat kialakítása:

A félévi osztályzat kialakítása úgy történik, hogy kiszámítjuk a félév során szerzett érdemjegyek egyszerű számtani átlagát. A tanuló félévi osztályzata a kapott átlagértéknek a kerekítés szabályainak megfelelően egészre kerekített értéke. kivételt képez az elégséges osztályzat, mert ennél 1,81-től történik a felfele kerekítés.

Az **év végi** osztályzat kialakítása:

Az év végi osztályzatot a teljes tanévben kapott összes érdemjegy jegy az egyszerű számtani átlagának meghatározásával kapjuk. A kapott értéknek a kerekítés szabályainak megfelelően egészre kerekítve adja az év végi osztályzatot, kivételt képez az elégséges osztályzat, mert ennél 1,81-től történik a felfele kerekítés.

1,8 fölötti átlag esetén a végső érdemjegy elégséges. Elégtelen osztályzat csak **1,8** vagy annál rosszabb átlagra adható. **2,6** továbbá **3,6** és **4,6** fölötti átlagok esetén mindig felfelé kerekítünk.

Tankönyv:

Lukin L. – Ugrin G.: **Ének zene 9-10. (Nemzeti Tankönyvkiadó)**

Időkeret, óraszámok

Ének-zene	9. évf. heti	Évi órákeret	10. évf heti	Évi órákeret	11. évf	12. évf
Alaptantervű, NYEK, KNY, AJTP	1	36	1	36	-	-

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés	Órakeret javasolt óra- szám 12	
Előzetes tudás	Az általános iskolában megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési képességek, zenei ismeretek.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, ritmus- és dallamhangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébrentartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincsbővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>4-5 mű éneklése tiszta intonációval az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a következő kategóriák mindegyikéből:</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények, mindegyik megismert stíluskorszakból legalább egy dal vagy dalrészlet, néhány rövid zenei téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gregorián, – reneszánsz, – barokk, <p>Egyszólamú és többszólamú világi és egyházi vokális anyag, és hangszeres művek témái a zenehallgatás anyagából válogatva. Magyar népzene és történeti dallamok (az életkornak megfelelő tematikus csoportokból válogatva):</p> <ul style="list-style-type: none"> – régi rétegű és új stílusú népdalok, – életfordulók, jeles napok dalai, – pszalmódizáló népdalok, – a táncházban énekelt népdalok, – virágénekek, diákdalok, – históriás énekek. <p>Más népek dalai.</p>	<p>Osztály, csoport, egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel, szöveggel, hangzókkal, szolmizálva, egy vagy több szólamban.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök megfigyelése a zenei kifejezésben, virágénekek, szimbolika.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti szöveggel.</p>	<p>Megfelelő méretű, jól szellőztethető szakterem zongora vagy piano, ritmus-hangszerek. Tankönyv Ének-zeneközépis ko-la 9-10.évfolyam Munka-füzet 9. évfolyam</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Népzene: táncház, csárdás; egyházzene (zsoltár, korál, népének,; világi zene (trubadúrének, ungarésca), dal (népdal, műdal, egyházi és világi dal, reneszánsz kórusdal, opera.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység		Órakeret javasolt óraszám 6
Előzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, harmóniai alapkészségek.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábbi évek generatív és kreatív készségfejlesztés tevékenységeinek ismétlése a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének megfelelő zenei példákon keresztül személyiségfejlesztés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Ritmus, metrum: Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó improvizációs gyakorlatok tapssal és ütőhangszerekkel, szabályos és szabálytalan hangsúlyozás, metrumváltások.</p> <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dúr-moll hangsor hármashangzatainak dallam alá illesztése – gitár, zongora, basszushang éneklése – a csoportban lévő hangszert tanulók, zeneiskolások vagy különösen érdeklődő tanulók aktivizálásával. – Harmonikus és diszharmonikus együtthangzás megszólaltatása (csoportban). <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az énekes és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallamalkotási módok: <p>recitálás – zsoltártónus, recitativo, díszítés a népzeneben és műzenében, zenei szerkesztés módok, zenei formák parafrázisa zenei és nem zenei eszközökkel: ritmus rondó, szekvencia, variáció, – Egyszerű ritmus- és</p>	<p>Egyéni, csoportos ének, ritmus, mozgás, hangszer, vizuális megoldások, szavak.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>, szöveg hangsúlyok, prozódia.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon keresztül.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>	<p>Ritmus-hangszerek, hangszerek, nagy mozgástér</p>

<p>harmóniakíséret alkotása:</p> <p>osztinató, dudabasszus, orgonapont, tercelés.</p> <p>Kreatív közreműködés a tanult ritmikai, metrikai, dallami és harmóniai elemekből létrehozott és a tanult formai eszközökkel szerkesztett kompozíciók megszólaltatásában.</p> <p>Rögtönzés és komponálás egyéni és csoportos formában.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei szerkesztésmód (egyszólamú dallamalkotás, homofónia, polifónia). Metrumfajta (egyszerű, összetett, aszimmetrikus), szabályos és szabálytalan hangsúlyozás. Prozódia. Hármashangzatok.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Felismerő kottaolvasás, nélkülözhetetlen zeneelméleti alapismeretek		Órakeret javasolt óraszám 4
Előzetes tudás	Az általános iskolában megszerzett zeneelméleti alapismeretek a hagyományos klasszikus zenei notációról.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek megerősítése, rendezése az ismétlés és az összefüggések feltárása által. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel valamint elemi szintű kottaolvasás alkalmazásával.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>Zeneelméleti alapismeretek: A zenei írásbeliség kialakulásának főbb jellemzői. A kottaírás fejlődése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – néhány neuma és a C kulcsok ismerete (csak információs szinten), – az ötvonalas rendszertől eltérő notációk: tabulatúra. <p>Ritmikai elemek, metrum, tempó: Táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából: néptánc – magyar és nem magyar példák, reneszánsz és barokk táncok</p>	Közös kottaolvasás, tábláról énekel, lehetőség szerint egyénileg hangszerekkel. kottáról.	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.	Ötvonalas tábla, interaktív tábla, számítógép. tankönyv. Munkafüzet 9. évfolyam

<p>ezek azonosítása hallás után és kottaképről.</p> <p>Harmóniai elemek: akkordok</p> <p>Partitúra: Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: zenehallgatás kottaképkövetéssel, témák azonosításával, előadói jelek és megvalósulás megfigyelésével, szólamok elrendeződésének ismerete.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Partitúra, notáció, tánc típus.,.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Befogadói kompetenciák fejlesztése		Órakeret javasolt óraszám 4
Előzetes tudás	Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadás pályáinak szélesítésével, személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzésével, irányított és önálló feldolgozással a személyiség és az esztétikai érzék fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>A zene rendszerezésének különböző szempontjai (pl. kronológia, műfaj, forma, funkció, abszolút zene – programzene):</p> <p>A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével (az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban).</p> <p>Az alkotás – zenei reprodukció – befogadás viszonya (zeneszerzés és előadóművészet kapcsolata, komponálás/lejegyzés – improvizáció), a zene funkciói (művészi zene – szórakoztató zene, liturgia, önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene).</p> <p>A zenei ismeretszerzés és információgyűjtés, a zenehallgatás lehetőségei a számítógép és az internet segítségével. A felfedezés örömeinek kialakítása a folyamatos tanári tartalomközlés helyett (zeneszerzők, életutak, életművek).</p> <p>Népzene és műzene kapcsolatai.</p> <p>Átköltés, átdolgozás, feldolgozás.</p>	<p>Tanulói kutatás, információgyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások.</p> <p>Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás.</p> <p>Hangversenylátogatás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Informatika:</i> infr</p>	<p>Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internetkapcsolattal, tankönyv,</p> <p>Munkafüzet 9. évfolyam. Zenehallgatás CD-k a gimnáziumok 9-10. évfolyama számára, hangtár, hozzáférhető hanganyag. DVD-k: koncert és operafilmek</p>

		omációgyűjtés az internet segítségével.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene – műzene, világi zene – egyházzene, abszolút zene – programzene.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás		Órakeret javasolt óraszám 10
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Tájékozottság a zeneművek műfajában és a zenei stílusokban. Önálló „elemzés”, véleménykifejtés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése. Népzene: népdal, hangszeres népzene.</p> <p>Klasszikus zene: Az európai műzene kialakulása 1750-ig. Legfontosabb stílusjegyek, műfajok, zeneszerzők. Középkor és reneszánsz – az egyszólamúságból a többszólamúság első virágkoráig (gregorián, reneszánsz műfajok: motetta, mise, madrigál). A magyar reneszánsz. Barokk – a hangszeres műfajok és az opera kialakulása (concertáló stílus, basso continuo, monódia, fuga, korál, passió) XVII–XVIII. századi magyar műzene (Kájoni-kódex, Lőcsei kézirat, Vietórisz-kódex anyagából).</p>	<p>Tanulói kutatás, információgyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások. Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Informatika:</i> zenei információgyűjtés</p>	<p>Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internetkapcsolattal, Zenehallgatás CD-9-10. évfolyam számára, tankönyv, Munkafüzet 9. évfolyam, hangtár, hozzáférhető hanganyag, DVD-k</p>

		s az internet segítségével).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílusjegy, műfaj.		

Zenehallgatás anyaga

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, más népek dalai.

Klasszikus zenei anyag: a repertoár nem lezárt, stíluson, zeneszerzõn belül más mûvel helyettesíthetõ.

Gregorián énekek (Diesirae, Ut queant laxis)

H. Purcell: Dido és Aeneas - opera (részletek)

Palestrina és Lassus választott mûvei (motetta, madrigál, mise)

Johann Sebastian Bach: János passió - korál dallam

Johann Sebastian Bach: Brandenburgi versenyek

Johann Sebastian Bach. h-moll szvit - részletek

Johann Sebastian Bach: d-moll toccata és fúga

Georg Friedrich Händel: Júdás Makkabeus - oratórium (részletek)

Georg Friedrich Händel: Messiás - Halleluja kórus

Antonio Vivaldi: A négy évszak (részlet)

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés		Órakeret javasolt óraszám 12
Előzetes tudás	Az előző években megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési képességek, zenei ismeretek.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek (ritmus-, dallamhangszer, zongora)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébrentartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincsbővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása, helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező éneklés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>4-5 mű éneklése tiszta intonációval és helyes hangképzéssel az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a következő kategóriák mindegyikéből:</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények, mindegyik megismert stílusokorszákból legalább egy dal vagy dalrészlet, néhány rövid zenei téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bécsi klasszikus, – romantikus, – XX. századi, kortárs. <p>Egyszólamú és többszólamú világi és egyházi vokális anyag, és hangszeres művek témái a zenehallgatás anyagából válogatva. Néhány populáris zenei szemelvény a zenehallgatás anyagából válogatva (lásd a magyar anyag a Zenehallgatási anyag megfelelő része).</p> <p>Magyar népzene és történeti dallamok (az életkornak megfelelő tematikus csoportokból válogatva):</p> <ul style="list-style-type: none"> – búcsúzó, keservek, – életfordulók, jeles napok dalai, – a táncházban énekelt népdalok, – balladák, – verbunkos dallamok. <p>Más népek dalai.</p>	<p>Osztály, csoport, egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel, szöveggel, hangzókkal, szolmizálva, egy vagy több szólamban</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök megfigyelése a zenei kifejezésben, magyar népballadák, virágénekek, szimbolika.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti szöveggel.</p>	<p>Megfelelő méretű, jól szellőztethető szakterem ,zongora vagy pianó, ritmushangszerek. Tankönyv, Munkafüzet</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene: ballada: jaj-nóta, sirató, táncház, népies műdal, verbunk, csárdás; egyházzene (zsoltár, korál, népének, spirituálé); dal (népdal, műdal, egyházi és világi dal, romantikus dal, szórakoztató zenei dal)		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység		Órakeret javasolt óraszám 6
Előzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérvék, harmóniai alapkészségek.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábbi évek generatív és kreatív készségfejlesztés tevékenységeinek ismétlése a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének megfelelő zenei példákön keresztül személyiségfejlesztés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Ritmus, metrum: Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó improvizációs gyakorlatok tapssal és ütőhangszerekkel, szabályos és szabálytalan hangsúlyozás, metrumváltások.</p> <p>Dallam: Szövegalkotás egyszerű dallamra, jellegzetes ritmusokra és „vissza”.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismert dallamra új szöveg illesztése. – Versmegzenésítés. – A zenei és a szöveg hangsúlyai (prozódia) a gyakorlatban. – Eredeti nyelvű szöveg és fordításainak összehasonlítása. – Klasszikus és populáris műfajok. – Zenei prozódia megfigyelése, reprodukciója. <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dúr-moll hangsor hármashangzatainak dallam alá illesztése – gitár, zongora, basszushang éneklése – a csoportban lévő hangszert tanulók, zeneiskolások vagy különösen érdeklődő tanulók aktivizálásával. – Harmonikus és diszharmonikus együtthangzás megszólaltatása (csoportban). <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az énekes és zenehallgatási 	<p>Egyéni, csoportos ének, ritmus, mozgás, hangszer, vizuális megoldások, szavak.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>, szövegalkotás egyszerű dallamra, versmegzenésítés, szöveg - hangsúlyok, prozódia.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon keresztül.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>	<p>Ritmushangszerek, és más hangszerek, nagy mozgástér.</p>

<p>anyaghoz kapcsolódó dallamalkotási módok:</p> <p>recitálás – zsoltártónus, recitativo, dísztítés a népzeneben és műzenében, zenei szerkesztés módok, zenei formák parafrázisa zenei és nem zenei eszközökkel: ritmus rondó, szekvencia, periódus, variáció, Aranymetszés a zenében és a természetben. Ismert dallamhoz ritmuskíséret vagy adott ritmuskísérethez dallamalkotás. – Egyszerű ritmus- és harmóniakíséret alkotása: osztinató, orgonapont, T-D ingamozgás, tercelés.</p> <p>Kreatív közreműködés a tanult ritmikai, metrikai, dallami és harmóniai elemekből létrehozott és a tanult formai eszközökkel szerkesztett kompozíciók megszólaltatásában.</p> <p>Rögtönzés és komponálás egyéni és csoportos formában.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Zenei szerkesztésmód (egyszólamú dallamalkotás, homofónia, polifónia). Metrumfajta (egyszerű, összetett, aszimmetrikus), szabályos és szabálytalan hangsúlyozás. Prozódia. Hármashangzatok.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Felismerő kottaolvasás, nélkülözhetetlen zeneelméleti alapismeretek	Órakeret javasolt óraszám 4
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az előző években megszerzett zeneelméleti alapismeretek a hagyományos klasszikus zenei notációról.</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: ének-zene szakos tanár</p> <p>Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek megerősítése, rendezése az ismétlés és az összefüggések feltárása által. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel valamint elemi szintű kottaolvasás alkalmazásával.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A kottairás fejlődése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az ötvonalas rendszertől eltérő notációk: tabulatúra, aleatórikus zene, betűs akkordjelölés. <p>Ritmikai elemek, metrum, tempó: Táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából: néptánc – magyar és nem magyar példák, modern táncok, ezek azonosítása hallás után és kottaképről.</p> <p>Harmóniai elemek: akkordfűzések megfigyelése.</p> <p>Partitúra: Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: zenehallgatás kottaképkövetéssel, témák azonosításával, előadói jelek és megvalósulás megfigyelésével, szövegek elrendeződésének ismerete.</p>	<p>Közös kottaolvasás tábláról énekel, lehetőség szerint egyénileg hangszerekkel.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>	<p>Ötvonalas tábla, interaktív tábla, számítógép, tan-könyv</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Partitúra, notáció, tánc típus, beat, swing ritmus.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Befogadói kompetenciák fejlesztése		Órakeret javasolt óraszám 4
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények.</p>		
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: ének-zene szakos tanár</p>		
	<p>Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A befogadás pályáinak szélesítésével, személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzésével, irányított és önálló feldolgozással a személyiség és az esztétikai érzék fejlesztése.</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A zene rendszerezésének különböző</p>	<p>Tanulói kutatás,</p>	<p><i>Magyar nyelv</i></p>	<p>Jó minőségű</p>

<p>szempontjai (pl. kronológia, műfaj, forma, funkció, abszolút zene – programzene):</p> <p>A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével (az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban).</p> <p>Az alkotás – zenei reprodukció – befogadás viszonya (zeneszerzés és előadó-művészet kapcsolata, komponálás/lejegyzés – improvizáció), a zene funkciói (művészi zene – szórakoztató zene, liturgia, önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene).</p> <p>A zenei ismeretszerzés és információgyűjtés, a zenehallgatás lehetőségei a számítógép és az internet segítségével. A felfedezés örömeinek kialakítása a folyamatos tanári tartalomközlés helyett (zeneszerzők, életutak, életművek).</p> <p>Műalkotás-„elemzés,” önálló véleménynyilvánítás (művészi érték-giccs).</p> <p>Népzene és műzene kapcsolatai. A jazz és a populáris zene műfajainak kapcsolódási pontjai.</p> <p>Átköltés, átdolgozás, feldolgozás, stílusok keveredése, zenei humor, pl. komolyzenei témák megjelenése a médiában és a populáris műfajokban, világzenei példák zenei forrásai. Jazzhangszerek.</p> <p>Egy zeneműrészlettel való kapcsolat megadott témából választva (pl. élet, halál, születés, gyász, haza, szerelem, gúny vallás, szabadság, küzdelem, béke)</p>	<p>információgyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások.</p> <p>Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás.</p> <p>Hangverseny-látogatás.</p> <p>Elektronikus forrás.</p>	<p><i>és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Informatika:</i> információgyűjtés az internet segítségével.</p>	<p>CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internetkapcsolattal, Zenehallgatás CD-k a 9-10. évfolyam számára, tankönyv, munkafüzet, hangtár, hozzáférhető hanganyag.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Népzene – műzene, világi zene – egyházzene, abszolút zene – programzene, komolyzene-populáris zene, tánczene, filmzene, alkalmazott zene,</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás		Órakeret javasolt óra- szám 10
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Tájékozottság a zeneművek műfajában és a zenei stílusokban. Önálló „elemzés”, véleménykifejtés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>Népzene: népdal, hangszeres népzene, népies műdal, cigányzene.</p> <p>Klasszikus zene: Bihari János, Lavotta János és Csermák Antal verbunkos zenéje. Bécsi klasszika – a klasszikus zenei formák és műfajok (szonáta elvű formai építkezés, kamarazene, szimfónia, opera buffa), Haydn, Mozart, Beethoven. Romantika – dalciklus, hangszeres előadási darabok, opera és zenedráma (nemzeti jelleg a zenében, hangszeres virtuozitás, összművészet, az érzelmek szélsőséges megjelenítése, miniatűr kompozíciók és monumentalitás – formai és dallami jellemzők: szabad formák, kromatikus dallamalkotás, díszítés). A századforduló és a XX. század zenéje – a stílusegység felbomlása, új zenei irányzatok (impreszionizmus, verizmus, dodekafónia, avantgárd, experimentális zene, expresszionizmus, elektronikus zene). Korunk zenéje a második világháborútól napjainkig.</p> <p>A klasszikus zenén túl: a jazz műfajai a kezdetektől napjainkig, a beat és a klasszikus rock, a világzene, a szórakoztató zene műfajai,</p>	<p>Tanulói kutatás, információ-gyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások.</p> <p>Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás. Elektronikus forrás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Informatika:</i></p>	<p>Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-kapcsolattal, Zenehallgatás CD-a 9-10. évfolyam számára, tankönyv, munkafüzet Gonda János: A populáris zene antológiája, hangtár, hozzáférhető hanganyag.</p>

filmzene és alkalmazott zene. A mai populáris zene irányzatai. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).		zenei információgyűjtés az internet segítségével).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílusjegy, műfaj.		

Zenehallgatás

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, népies műdal, cigányzene, verbunkos zene, romantikus szerzők nemzeti táncai (Chopin, Brahms, Dvořák).

Klasszikus zenei anyag: stíluson, zeneszerzőn belül más művel helyettesíthető.

Joseph Haydn: Kaiser kvartett vonósnégyes

Wolfgang Amadeus Mozart: Figaró házassága (részlet)

Ludwig van Beethoven: IX. (d-moll) szimfónia, Op. 125. – zárótétel - Örömda.

Franz Schubert: Téli utazás (Winterreise) D. 911– részletek.

Franz Schubert: Erlkönig, Op. 1. D. 328.

Felix Mendelssohn-Bartholdy: Szentivánéji álom (Sommernachtstraum), Op. 21. - Nászinduló

Erkel Ferenc: Bánk bán – részletek.

Robert Schumann: Dichterliebe, Op. 48. – részletek.

Liszt Ferenc: Les Préludes

Giuseppe Verdi: Nabucco – Rabszolgák kórusa

Wagner, Richard: A nürnbergi mesterdalnokok (Die Meistersinger von Nürnberg) – nyitány

Szergej Rahmanyinov: Vocalise, Op. 34, No. 14.

Claude Debussy: Clair de lune (Holdfény).

Maurice Ravel: Bolero.

Carl Orff: Carmina Burana.

Bartók Béla: Divertimento, BB 118, 1. tétel.

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus.

Szörényi Levente-Bródy János: István, a király (részlet)

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén:

- a tanulók az énekes anyagból 20 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekelnek csoportosan.
- néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére egy-egy témán, műfajon, stílus körön belül is.
- egyszerűbb többszólamú kórusművek, vagy azok részleteit, kánonokat csoportosan énekelnek.

- felismerik a zenei kifejezés, a forma, a műfaj és a zenei eszközök közti összefüggéseket.
- a kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket felismerik és értelmezik, tanári segítséggel reprodukálják.
- képesek a műalkotások üzenetét felismerni, a bennük megjelenő sors- és magatartásmintákat értelmezni, gondolatiságukat, morális és humánus tartalmukat megérteni.
- a kiemelkedő zenei műalkotások megismerése által korunk kulturális sokszínűségében eligazodnak.
- a tanulók több zenei stílust, korszakot, zeneművet megismernek (min. 10 alkotás).
- tudnak tájékozódni a legfontosabb műfajokban és a stíluskorszakokban.
- a műveket kontextusba helyezve képesek saját élményeket is felidézni, választásaikat meg tudják indokolni.
- különbséget tudnak tenni világi zene, egyházzene, szórakoztató zene, alkalmazott zene, programzene között.
- megismerik a zenei stílusok jellemzőit, kronologikus és műfaji rendszer alakul ki az eddig megszerzett és ebben az időszakban kiegészített zenei ismeretekben.